

ἀνθρογραφοῦσιν ἐκεῖνα τὰ κατὰ τῶν ὁμογενῶν ψυχροῦντα ἤδη ἡ ἀκνιδιόμνητος ὀργάνη γλώσσα ἐπὶ πληρῶς τοῦ ἑλληνισμοῦ θυγάτηρ ἀναδείκνυται προσδόκιμος ἤδη ἡ ἐπαναδρομὴ τῶν Μουσῶν· καὶ ἄλλα τοιαῦτα γράφει, τὸν πατριάρχην ἐπαινῶν καὶ τὴν Κίθωτόν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης ἐκθειάζων⁹⁰.

Τὸ ἔργον ἦν ἐπιχειρήσεις ἐθνικῆς, καθὼς σήμερον λέγομεν· οἱ πρόκριτοι τοῦ γένους συνέλαβον τὴν ἰδέαν, οἱ Ζωσιμάδαι ἐδείκνυντο πρόθυμοι, οἱ διδασκαλοὶ τῆς Πατριαρχικῆς Ἀκαδημίας μετὰ φιλοπόνων λογίων ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνειργάζοντο, κληρὸς δὲ καὶ λαὸς συνέτρεχον εἰς εὐδωσιν τῆς ἐπιχειρήσεως, ἣν λαμβάνομεν ὑπὸ ἐξέτασιν ἐνταῦθα καὶ ὡς ἀνήκουσαν εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν γραμμῶν, καὶ καθὼς τιμῶσαν καὶ περιστῶσαν εἰς τοὺς ζένους εὐπρόσωπον τὴν Πατριαρχικὴν Ἀκαδημίαν καὶ τὴν τὸ Λεξικὸν τοῦτο ὑποστηρίζασαν ἱεραρχίαν. Πῶς ὑπεστήριξε κληρὸς καὶ λαὸς μανθάνομεν ἀπὸ μακροτάτης σημειώσεως, ἀποκειμένης ἐν τῇ συλλογῇ τῶν παρ' ἐμοὶ χαρτίων, προταταγμένα δ' ἐχούσης ταῦτα: «Μεταξὺ τοῦ γένους καὶ τῶν πρώην τυπογράφων ἐγένετο συνθήκη τοιαύτη, ὅπως τυπώσωσιν οἱ αὐτοὶ τυπογράφοι δι' ἰδίων ἐξόδων (πρώτους) Α' τόμους τοῦ Λεξικοῦ τῆς Κίθωτοῦ 2250, καὶ δώσωσι 500 τόμους εἰς τὴν σχολὴν τοῦ Κουρουτζεσμὲ δωρεάν, ἕνεκα τῶν παρ' αὐτῆς γεγονότων διαφύρων ἐξόδων διὰ τὸν συγκροτισμὸν τοῦ αὐτοῦ Λεξικοῦ, τοὺς ὁποίους νὰ διανεύωσι μεταξὺ τῶν οἱ ἅγιοι ἀρχιερεῖς, καὶ τὴν τιμὴν αὐτῶν ἀνά γρόσια 40 τὸν τόμον νὰ δώσωσιν εἰς τοὺς ἐφόρους τῆς αὐτῆς σχολῆς· 1000 δώσωσιν οἱ αὐτοὶ τυπογράφοι εἰς χιλίους συνδρομητὰς ἐφειρησμένους παρὰ τοῦ γένους, καὶ τὴν τιμὴν αὐτῶν βεστᾶσωσιν αὐτοὶ, ἕνεκα τῶν ἐξόδων τοῦ τύπου· 750 πωλήσωσιν οἱ ἴδιοι τυπογράφοι, καὶ βεστᾶσωσιν ὁμοίως τὴν τιμὴν αὐτῶν ἕνεκα τῶν παρ' αὐτῶν γεγονότων ἐξόδων τοῦ τύπου—2250». Καὶ οἱ μὲν ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πατριάρχαι, ὁ τε Γρηγόριος Ε' καὶ ὁ πρῶτος Κύριλλος Σ', ἔλαβον τόμους 420, ὧν 136 ὁ Ἡράκλειος δι' ἐκείτον καὶ τοὺς ὑπ' αὐτοῦ ἐφορευομένους ἀρχιερεῖς, ἀλλὰ μόνον ἕνα δυστυχῶς ὁ οἰκουμενικός, ὁ Γρηγόριος—159 ἀπεφασίσθη ν' ἀγοράσωσιν αἱ μοναὶ τοῦ πατριαρχικοῦ οἰκουμενικοῦ Θρόνου—80 οἱ ἱερεῖς τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ 53 οἱ τῆς πρωτεύουσας ἔμποροι, διανεμηθέντα τοῖς μὲν πρώτοις διὰ τοῦ πρωτοσυγγέλλου, τοῖς δὲ δευτέροις διὰ τῶν τότε πλουσίων ὁμογενῶν Πάλη καὶ Τραπεζοποῦλου—160 ὥρισθη νὰ δοθῶσι τοῖς ἐν Βλαχίᾳ συνδρομηταῖς καὶ 125 τοῖς ἐν Μολδαυίᾳ.—Ἐκ τῶν λογῶν τοῦ γένους σημειώτεον ὅτι ἔλαβον ἕν μὲν ὁ τῆς Μολδαβίας ἡγεμὼν Μιχαὴλ Σουτῆς, 10 ὁ Μ. διερχόμενος Καλλιμάχης, 2 ὁ πρῶτος τοιοῦτος Ἰάκωβος Ἀργυρόπουλος, 6 ὁ Κωνσταντῖνος Μουρούζης, 3 ὁ Γεώργιος Κρατζῆς, ἐνθ' 42 μὲν ἔλαβον

90. Βλέπε τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Γρίκα ἐκδομένην ὑπὸ Μ. Παράνικα ἐν τόμῳ ΙΑ' τῆς ἐπετηρὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ Φιλολογ. Συλλόγου, σελ. 93—95.

ὁ Ἰωάννης Βαρβάκης, 31 δ' ὁ Ἀλέξανδρος Μαρῶς. Ἐπαινῶν πάντας ἅγιους, καθὼς καὶ τὸ ἐμπορικὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει σῶμα⁹¹. Τῆς φορολογίας οὐδεὶς ἐξήρεθη, μηδ' αὐτοὶ τῆς πατριαρχικῆς αὐλῆς οἱ αὐτοκράται, ἀγοράσαντες ἀπὸ κοινοῦ ἐν σῶμα. Τὸ ὅλον τῶν τότε διανεμηθέντων ἀντιτύπων ἀριθμεῖται εἰς 785, ἐνθ' κοινῶς ὥρισθη νὰ διανεμηθῶσι πωλούμενα εἰς ἀρχιερεῖς, ἱερεῖς, μονᾶς καὶ ἰδιώτας 1318.

Τῷ 1819 ἐκδοθέντος τοῦ Α' τόμου (Α—Δ), ἐξεδίδοντο ἔκτοτε μέχρι τῶν μέσων τοῦ τοῦ 1820 φύλλα. τινὰ τοῦ στοιχείου Ε περιέχοντα τὰς μέχρι τῆς «ἐκφροντίζω» λέξεις· ἀνασταλείσης δὲ τῆς λειτουργίας τοῦ πατριαρχικοῦ τυπογραφείου, τὸ μὲν χειρόγραφον τῆς Κίθωτοῦ κατετίθη ἐν τῇ πατριαρχικῇ βιβλιοθήκῃ, καὶ νῦν ἀποκείμενον ἐν αὐτῇ, εἰκάζω δ' ὅτι πᾶσα φροντίς περὶ τῆς ἐξακολουθήσεως τῆς ἐκδόσεως παρεπέμφθη εἰς τὰς ἑλληνικὰς καλὲνδας. Εἰρήσθω ἐνταῦθα ὅτι τὸ χειρόγραφον τῆς ὑπὸ τοῦ ἐξ Ἀγρῶν Ἰωάννου Δημητριάδου μεταφράσεως τοῦ Θησαυροῦ τοῦ Ἑρρίκου Στεφάνου θησαυρίζεται ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς Πατριαρχικῆς Μεγάλης τοῦ Γ. Σχολῆς.

(ἔπεται συνέχ.)

ΙΓΝΑΤΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΝΑΖΙΑΝΖΟΥ*

Ἡ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐπ' αἰσίσις ἀρξαμένη εὐγενὲς φιλοτιμία διακεκριμένων τοῦ γένους ἀνδρῶν

91. Ἀναγρῶν τὰ ὀνόματα τούτων, χάριν ἐκεῖνου, ὅστις ἤθελεν ἀναλᾶσαι νὰ γράψῃ ἱστορίαν τοῦ παρ' ἡμῖν ἐν τοῖς κάτω χρόνοις ἐμπορίου καὶ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐμπορευομένων, ὡν ὀνόματα πολλὰ φαίνονται μεταξὺ τῶν ἐφόρων τῶν ἐν τῇ πρωτεύουσῃ κατὰ τὰ πρῶτα τοῦ αἰῶνος ἔτη φιλανθρωπικῶν καὶ ἐκκαθευτικῶν καταστημάτων· εἰσὶ δ' οὗτοι, κατ' ἀλφαβητικὴν τάξιν τῶν ἐπωνύμων αὐτῶν: Ἀλμαλῆς Μιχαὴλ, Ἀμοῖρος Ἰωάννης, Ἀμοῖρος Παντελῆς, Ἀποστόλης Πάππς Δημήτριος, Βαρατάης Ἀπόστολος, Βασιλείου Ἀλέξανδρος, Βασιλείου Μιχαὴλ, Βιτάλης Κυρίκος, Βλαστὸς Λουκῆς, Δανέλης Ἐμμανουὴλ, Διογενίδης Βευσσάριος, Δρίκος Γεώργιος, Θεολόγος Ἀλέξανδρος, Καζανόδας Φραγκοῦλης, Κόνιαρης Ἀναστάσιος, Κροκιδᾶς Ἀσημάκης, Κωνσταντῆς Σπυρίδων, Λαμπίνης Ἐμμανουὴλ, Λουτράρης Ἰωάννης, Μυράς Γεώργιος, Μαργαρίτης Ἰάκωβος, Μελάς Γεώργιος, Μελάς Θεοδόσιος, Μηλιώτης Ἀδελφοί, Οἰκονόμος Μάνθος, Πάλης Μπαλάνος, Πασιγλόγους Χριστόδουλος πατὴρ, Πετροκόκκινος Ἀνδρέας, Πλατῆς Παντελῆς, Ράλλης Θεόδωρος, Ροδοκανίκης Ἀντώνιος, Σακελλαρίου (ἔκ Βουκουρεστίου) Ἀδελφοί, Σκατᾶς Γεώργιος, Σγούτας Λουκῆς, Σγούτας Πιπῆς, Σκυλίτζης Ζηνῆς, Σουγδουρῆς Εὐστάθιος, Στάμου Κυρίκος, Σχοινᾶς Βασίλειος, Σχοινᾶς Δημήτριος, Τζήμας Ἰωάννης, Φραγγιάδης Ζωρζῆς, Χρήστου Ἰωάννης, Χριστοδούλου Ἰωάννης, Χατζῆ Κωνσταντῆ Γεώργιος.

*. Διὰ τῆς «Ἐκκλησιαστ. Ἀληθείας» γνωστῇ καθίσταται τοῖς φιλοστονῶν ὁμογενῶν εὐλαβὴς πρόθεσις νέου τῆς ἐθνικῆς ἱστορίας ἑρευνητοῦ τοῦ ἐν Ἀδριανουπόλει διδασκάλου Γ. Ι. Λαμπουσιάνου. Ἀπὸ τίνος ἀναλαβὴν τὴν περισυνέλεον ἱστορικῶν-βιογραφικῶν εἰδήσεων, ἀφορῶσιν εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ὀρθοδόξου παροικίας Ἀδριανουπόλεως καὶ τῶν ἀρχιερατικῶς αὐτῆς προστάτων, ἐπιχειρεῖ ὁμολογουμένως ἔργῳ δυσχερεῖ, προκειμένου νὰ ἐξιστορηθῶσιν αἱ τύχαι τῆς διασπῆς ταύτης τῶν ἐν τῇ μεσογείῳ Θράκῃ μητροπόλεων, ἣν ἐποίμανεν ἄνδρες ἐπὶ συνέσει καὶ ἡλῶν ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐπὶ παιδείᾳ ὀνομαστοί.

1739/1820 Anvades Nazianz

Λαμ. οὐνοσταθ.

Εὐμ. ποταγι
un ag' dpa
1899. r. 213

216

διά τε τὰς γνώσεις καὶ τὴν φιλογένειαν πρὸς περι-
συλλογὴν καὶ μετὰ τὴν δέουσαν αὐστηρὴν μὲν ἀλλ' ἐι-
λικρινῆ καὶ δικαίαν ἐκτίμησιν ἐκδοσις ἀπάντων τῶν
μνημείων τοῦ μεσαιωνικοῦ καὶ νεωτέρου ἐθνικοῦ
ἡμῶν βίου, ὅσων ὁ πανθαμάτωρ ἐφείσαστο χρόνος,
πολλὰ μὲν ἀληθῶς σκοτεινὰ σημεῖα τῆς ἱστορίας τοῦ
γένους κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους διεφώτισε, πολ-
λὰς πεπλανημένας δοξασίας ἐξήλεγε, καὶ τὰ κακῶς
ἔχοντα ἐπὶ νῶρθωσε, πολλοὺς δ' ἀγνώστους θησαυ-
ροὺς, κατορυγμένους ἐν ἀπροσπελάστοις λευθμῶσιν
ἀνεκμεταλλεύτους καὶ εἰς ἀχρηστίαν καταδικασμέ-
νους, δυνάμενους ὅμως νὰ καταγλίσσωσι τὸ ὄνομα
τῆς φίλης πατρίδος, εἰς φῶς ἤγαγε, πολλῶν δ' ἐπι-
φανῶν ἀνδρῶν τὴν μνήμην ἐν ἀφανείᾳ καὶ ἀσημύτῃ
ἢ καὶ ὅλως ἐν τῷ τάφῳ τῆς λήθης ὑπὸ τῶν συγχρό-
νων, ἕνεκα φθόνου, προκαταλήψεως, ἢ κακῆς ἐκτιμή-
σεως καταδικασθεῖσαν ἐδικαίωσε καὶ εἰς τὴν δικαίαν
ἐκτίμησιν τῶν ἐπιγιγνομένων παρέδωκε, καὶ μυρίων
ἄλλων ἀγαθῶν πρόξενος ἐγένετο.

Τῷ εὐγενεῖ παρδείγματι τῶν φιλογενῶν τούτων
ἀνδρῶν ἐπόμενος καὶ ἐγώ, καίτοι ἐλάχιστος ἐν τοῖς
ἀδελφοῖς μου, ἀπὸ τριῶν ἡδὴ ἐνικυτῶν ἔχω ἀφιερῶ-
σει τὰς ἐκ τοῦ ἐπιμόχθου ἐπαγγέλματός μου ὑπολει-
πομένας μοι στιγμὰς εἰς τὴν μελέτην τῆς ἱστορίας
τῆς φιλάτης μου πατρίδος Ἀδριανουπόλεως. Ἐπὶ
τῇ ἀγαθῇ δὲ ἐλπίδι, ὅτι τὸ εὐγενὲς κοινὸν θέλει κρῖ-
νει μετ' εὐμενείας τὰς ἐρεῦνὰς μου, μετὰ θάρρους
προβαίνω εἰς τὴν δημοσίευσιν αὐτῶν ἀρχόμενος ἀπὸ
τῆς βιογραφίας τοῦ Ἰγνατίου Ναζιανζοῦ Σαράφουλου,
Ἀδριανουπόλιτου, ἀνδρὸς ἀξίου μὲν μνήμης καὶ τι-
μῆς παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις ἡμῖν, ἀτυχῶς ὅμως
οὐ μόνον τοῖς ἔξω ὁμογενέσιν, ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς δὴ
τοῖς συμπολίταις αὐτοῦ ἀγνώστου διατελούντος.

Κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ ἰδίου Ἰγνατίου ὁ μὲν
πατὴρ αὐτοῦ ὠνομάζετο Σάββας, κατήγετο δὲ ἐκ
τῆς ἐν τῇ μικρᾷ Ἀρμενίᾳ κώμης Βάν, ἐφ' ᾧ καὶ Βα-
νετζῇ Σάββας καὶ Τερικλὲντζῇ ἕνεκα τῆς εἰς τὸ ἐμπό-
ριον τῆς θηριακῆς ἐνασχολήσεώς τινος τῶν προγόνων
κατὰ τὰ τότε καὶ μέχρις ἐπ' ἐσχάτων παρὰ τισι
συνόικοις ἔθνεσι καὶ ἰδίᾳ τῆς Ἀρμενίας ἐπικρατοῦντα
ἔθνος ἐπεκαλεῖτο ἢ δὲ μήτηρ ἐκαλεῖτο Μαρία, καὶ
κατήγετο ἐκ τῆς κώμης Τζιορὰκ τῆς αὐτῆς ἐπαρ-
χίας ἀμφοτέρω ὁπαδοὶ τῆς ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς
Ἐκκλησίας εἰ καὶ ἐλάχιστοι Ἀρμενιστί. Μετοικήσαν-
τες δὲ κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς παρελθούσης ἑκατονταε-
τηρίδος εἰς Κωνσταντινούπολιν νυμφόρησαν ὡπωσούν
διὰ τοῦ τραπεζιτικοῦ ἐπαγγέλματος, ὅπερ ἦν κλη-
ρονομικὸν εἰς τὴν οἰκογένειαν ἀμφοτέρων, καὶ ὅπερ
λίαν ἐπιτυχῶς παρὰ τοῖς κρατοῦσιν ὁ Σάββας τότε
ἐξήσκει. Ἐν τῷ μέσῳ δὲ τῶν ἀγαθῶν, ὅφ' ὧν ἡ εὐ-
σεβὴς αὐτῇ οἰκογένειᾳ ἦν περιστοιχισμένη, ἐνυπῆρχε
καὶ τις θλίψις, ἥτις κατέτρεχε καὶ κατεβίβρωσκεν
αὐτήν ἥτο δὲ αὐτῇ ἡ στεῖρωσις τῆς Μαρίας. Διὸ
καὶ δὲν ἔπαυον νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν διὰ προσευ-

χῶν καὶ δεήσεων ἱκετεύοντες τὸν Θεόν, καὶ διὰ συν-
τριβῆς καὶ νηστειῶν ἐξαγνίζοντες ἑαυτοὺς, ὅπως
παράσχω αὐτοῖς κληρονόμον ὅστις ἐγεννήθη κατὰ τὴν
21 νοεμβρίου 1739, ἑορτὴν τῶν εἰσοδίων τῆς Θεο-
τόκου, καὶ ὃν ἐν τῷ ἱερῷ βαπτίσματι ὠνόμασαν
Ἰωάννην. Ἀνεκλήχτος ἦν ἡ χαρὰ τῆς εὐσεβοῦς ταύ-
της οἰκογενείας διότι εἰσηκούσθη ἡ δέησις αὐτῆς,
ἐφ' ᾧ καὶ ἐνέμενον ἐγκαρτεροῦντες ἐν προσευχῇ καὶ
νηστείᾳ καὶ πάσῃ ἀγαθοεργίᾳ, ἀφιέρωσαν διὰ πᾶσαν
αὐτῶν ἐπιμέλειαν καὶ φροντίδα ὑπὲρ τῆς χριστιανι-
κῆς καὶ ὅσον οἶόν τε ἐπιμεμελημένης ἀνατροφῆς τοῦ
τέκνου αὐτῶν. Καὶ ἐγκαταλείπουσι μὲν τὴν Κωνσταν-
τινούπολιν, κατὰ δὲ τὸ 1743, τετραετοῦς ἡδὴ ὄν-
τος τοῦ Ἰωάννου, ἀποκαθίστανται ὀριστικῶς εἰς
Ἀδριανούπολιν, ἐνθα ἤκαμζε τότε τὸ ἐμπόριον καὶ
ἡ βιομηχανία ἕνεκα τῆς ἐπικαίρου αὐτῆς θέσεως, καὶ
τῆς ἐν αὐτῇ ὡς τὰ πολλὰ διατριβῆς τῆς αὐτοκρατο-
ρικῆς οἰκογενείας καὶ τῶν μεγιστάνων τοῦ κράτους.
Ἐπὶ δύο ἐνικυτοὺς ἐδίδασκον οἱ γονεῖς αὐτοὶ τὸν
νεαρόν Ἰωάννην οἶκον τὴν πρὸς τὸν Θεὸν εὐσέθειαν
καὶ τὴν πρὸς τοὺς γονεῖς καὶ πρεσβυτέρους εὐλάβειαν
καὶ ὑπακοήν, τὰς δύο δηλαδὴ ἀρετὰς ἐκείνας, αἰτι-
νες ἀνέκαθεν ὑπῆρξαν τὸ ἀγλίσμα τοῦ ἡμετέρου
γένους. Ἐξέτης δὲ ἡδὴ ἤρξατο νὰ φοιτᾷ ὁ Ἰωάννης
εἰς τὸ γυμνασιὸν διδασκαλεῖον τῆς κατὰ τὸ Ὀρθό-
κατον ἐκκλησίας τῆς Κολικαπαιτίας¹, ἧς πυρποληθείσης
κατὰ τὴν 1 αὐγούστου 1774 καὶ τὰ ἔχνη σχεδὸν
κινδυνεύουσι ν' ἀπολεσθῶσιν. Ἐν τούτοις ὁ Ἰωάννης
κατὰ τὸ 1749 ἤρξατο νὰ φοιτᾷ εἰς τὸ σχολεῖον τοῦ
Λαυριώτικου Μετοχίου τοῦ ἀγίου Στεφάνου, ἀφοῦ δὲ
ἐξέμαθε καὶ ἐν αὐτῷ τὰ κοινὰ λεγόμενα γράμματα,
ἐνεγράφη ἐν τῇ ἑλληνικῇ τῆς πόλεως σχολῇ, ἣν διηύ-
θυε τότε ἀνὴρ λόγιος καὶ χρηστός, Σταμάτιος Παπαῖς
ὁ ἐκ τῆς παρὰ τὰς Φέρας τῆς Θράκης ἑλληνικῆς
κώμης Κορνοφωλεᾶς. Ἐν τῇ σχολῇ δὲ ταύτῃ ὁ Ἰωάν-
νης ἔλαβε τὰ πρῶτα σπέρματα τῆς ἀληθοῦς παιδείας,
δικαίως ἀπαντὰ τὰ ἐν αὐτῇ διδασκόμενα μαθή-
ματα, ἅτινα περὶ ὅσον ἐν στενοτάτῳ κύκλῳ ἑλ-
ληνικῶν, μαθηματικῶν, φιλοσοφικῶν καὶ θρησκευτι-
κῶν. Κατὰ δὲ τὸ 1752 ἐχειροθετήθη ἀναγνώστης ἐν
τῷ μεγάλῳ πρεβεῖ νὰφ τῆς ἱερᾶς ἡμῶν μητροπόλεως
ὑπὸ τοῦ ἀοιδίμου μητροπολίτου τῆς Ἀδριανουπόλεως
Διονυσίου τοῦ Χίου, τὸ δ' ἐπιὸν ἔτος μετὰ καὶ ἄλ-
λων νέων μετέβη εἰς Ἅγιον Ὅρος πρὸς ἐξακολούθη-
σιν τῶν σπουδῶν αὐτοῦ, ἐν τῇ ἀκμαζούσῃ ἀγιορειτι-
κῇ σχολῇ τοῦ Βατοπεδίου, ἣν διηύθυνεν ὁ περικλητὸς
Νεόφυτος Κουσσοκαλυβίτης. Τοῦτο βεβαίως ἦν ἐκ
τῶν ἐξαιρετικῶν εὐτυχημάτων, ὅπερ καὶ μέχρις ἐπ'
ἐσχάτων ἦν προνόμιον τῶν εὐπορωτάτων συμπολι-
τῶν ἡμῶν καὶ ὁ γηραιὸς Σάββας οὐδεμιᾶς ἐφεί-
δετο δαπάνης πρὸς προαγωγὴν τοῦ παιδείας διψών-
τος φιλάτου τέκνου του. Ὁ σοφὸς διευθυντὴς εὐθύς

1. Δὲν δυνάμεθα νὰ ζητήσωμεν ὁμοίωσιν τινα καὶ ἀναφο-
ρὰν μεταξὺ τοῦ ἐπωνύμου τῆς ἐκκλησίας ταύτης καὶ τῆς ἐν
Ἀθήναις Καπνικαπαιτίας ἢ Καμακαπαιτίας.

ἐξ ἀρχῆς ἠγάπησε τὸν Ἰωάννην διὰ τε τὴν ἐπιμέλειαν καὶ τὴν χρηστότητα ὡς ἴδιον τέκνον, καὶ μετὰ τὴν ἐκ τῆς σχολῆς δ' ἀποχώρησιν αὐτοῦ διετήρει ζωηρὰν τὴν πρὸς τὸν διακεκριμένον μαθητὴν φιλίαν, διότι οὐ μόνον συνεχῶς ἔγραφεν αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἐν Βουκουρεστίῳ ἐκδοθεῖσαν κατὰ τὸ 1768 Εἰσαγωγὴν εἰς τὸ Δ' βιβλίον τῆς Γραμματικῆς τοῦ Θεοδώρου Γαζῆ ἀπέστειλεν αὐτῷ διὰ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει διακρίβοντος πατριάρχου τῶν Ἱεροσολύμων Ἐφραίμ. Ἀλλὰ καὶ οἱ συμμαθηταὶ ἠγάπων τὸν ἐπιμελῆ καὶ χρηστὸν Ἰωάννην εἰλικρινῶς, καὶ διετήρησαν τὴν πρὸς αὐτὸν φιλίαν καὶ ἀγάπην ἀμείριστον καὶ μετὰ τὴν ἐκ τῆς σχολῆς ἀποχώρησιν αὐτῶν, ὡς φαίνεται ἐκ τῶν σωζομένων ἐπιστολῶν. Τοσαύτη δὲ ἦτο ἡ πρὸς τὴν θεοδιδάκτον ἡμῶν θρησκείαν ἀφοσίωσις τοῦ νεαροῦ Ἰωάννου, ὥστε τῇ συγκαταθέσει τῶν φιλοσόφων γονέων, οὓς οὐδέποτε ἔπαυσε σεβόμενος καὶ ἐκτιμῶν, ἀπεφάσισε νὰ ἀφιέρωσιν αὐτὸν τῷ Κυρίῳ οὕτω δὲ τὴν 25 Σεπτεμβρίου 1753 ἐνεδύθη τὸ ἀγγελικὸν σχῆμα ἐν Ἀγίῳ Ὄρει καὶ μετωνομάσθη Ἰγνάτιος. Ἀμύθητος ἦν ἡ ἀγαλλίσις τῶν γονέων αὐτοῦ καὶ φίλων, ὧν πρῶτος ὁ ἐν Ἀδριανουπόλει διδασκαλὸς Σταμάτιος Παπᾶ ἔσπευσε νὰ συγχαρῇ τὸν ἀγαπητὸν μαθητὴν του ἐπὶ τῇ εὐγενεῖ ἀποφάσει του, καὶ δώσῃ αὐτῷ καὶ πατρικὰς τιμὰς ὑποθήκας. Ἐπειδὴ δὲ τοῦ αἰμνίστου τούτου διδασκάλου τῆς ἡμετέρας πατρίδος, ὅστις ἐπὶ 22 ὅλα ἔτη (1738—1760) διηύθυνε τὴν ἐλληνικὴν ἡμῶν σχολὴν, οὐδὲν ἕτερον μνημεῖον γραπτὸν σώζεται, δὲν θεωρῶ ἀπὸ σκοποῦ νὰ δημοσιεύσω ταύτην, ἥς πιστὸν ἀντίγραφον δέσωσεν ἡμῖν ὁ εὐγνώμων μαθητὴς αὐτῆς, ὅπως δι' αὐτῆς λάβωμεν γνῶσιν τινα περὶ τε τῶν ἀρχῶν καὶ τῆς περὶ τὸ γράφειν δεξιότητος τοῦ περικλειοῦς ἀνδρός· ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ἔχει ὧδε:

«Ἐπειδὴ, ἀγαπητὸν τέκνον, ἐκλεξες ἀπὸ τῶν βιωτικῶν θορυβῶν καὶ ματαίων ἀπολαύσεων τοῦ κόσμου τούτου τὸν μονήρη καὶ ἡσυχαστικὸν βίον, τὴν ἐν ἡμέτερον πολιτείαν, τὸν καθαρὸν βίον, πρέπει λοιπὸν ἀπὸ τοῦδε νὰ συνειθίῃς καὶ τῆς ἀσκητικῆς διαγωγῆς τὴν σκληραγωγίαν καὶ τὸν κατὰ τῶν ἔχθρῶν πόλεμον, καὶ ἐκ νεότητος νὰ γίνῃς δυνατὸς πολεμιστῆς ἐναντίον τοῦ πονηροῦ διαβόλου· καὶ ὡς καθὼς ἕνας στρατιώτης ὅπου νὰ μάθῃ ἀπὸ μικρὸς τὰς τέχνας τοῦ πολέμου γίνεται φοβερός εἰς τοὺς ἔχθρους, ἐτὶ καὶ ἕνας μοναχός, ὅταν μάθῃ ἐκ νεότητος νὰ ἐργάζεται τὰς πράξεις τῶν ἐν ἡμέτερον ἀνδρῶν γίνεται φοβερός εἰς τοὺς δαίμονας, καὶ κατάκαρπος μὲ τὰς πνευματικὰς ἀρετὰς ὡς τὸ δαυτικὸν ἐκεῖνο δένδρον, τὸ πεφυτευμένον παρὰ τὰς διεξόδους τῶν ὑδάτων. Πρέπει νὰ μιμῆσαι τὸν βίον, τὰς ἀρετὰς καὶ τοὺς ἀσκητικοὺς ἀγῶνας καὶ ἰδρῶ-

τας τῶν μακαρίων ἐκείνων πατέρων, νὰ ἔχῃς καὶ ἑα μόρον ἐπιμόρον ἔργον, τὴν προσευχὴν καὶ λατρείαν ἡμέρας καὶ νυκτός, τὸν μυστικὸν ἀνω ἀμπελῶνα ἐργαζόμενος, διὰ νὰ ἔχῃς παρηρσίαν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ ὁ Θεὸς νὰ κάμῃ τὸ θέλημά σου· κατὰ τὸν προφητὰνάκτα Δαβὶδ «θέλημα τῶν φοβουμένων αὐτὸν ποιήσει, καὶ τὰς δεήσεις αὐτῶν ἐπακούσεται». Μὲ ὑπομονὴν νὰ βαστάς τὸν ζυγὸν αὐτοῦ, τὸν χρηστὸν, καὶ τὸ ἐλαφρὸν αὐτοῦ φορτίον, καὶ νὰ ἀκολουθῇς ὀπίσω αὐτοῦ μὲ πολλὴν προθυμίαν, ὅπου νὰ ἀξιώθῃς νὰ ἀκούσης τὴν μακαρίαν καὶ θείαν αὐτοῦ φωνήν: Δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες» κ.λπ.

Ἐν τούτοις ὁ Ἰγνάτιος διετέλει παρὰ τῷ γηραιῷ πρῶτῳ Τυρνόβου Ἰωσήφ, ἀνδρὶ ἐλλογίμῳ καὶ περὶ πᾶσαν ἀρετὴν ἀγαθῷ, διήκουε δ' αὐτοῦ ἐρμηνεύοντος τὰς θείας Γραφάς, καὶ διδάσκοντος αὐτῷ κατ' ἰδίαν τὰ δόγματα τῆς θεοδότου ἡμῶν πίστεως. Τοῦτο ὅμως πολλὰχὼς ἐβλαψεν τὸν Ἰγνάτιον διότι ἡ ἐνεκα τῆς ὑπὸ τοῦ σοφοῦ Βουλγάρως ἀντικαταστάσεως τοῦ περικλειοῦς Νεοφύτου Κουσοκαλυδίτου ἀποροίτησις καὶ τοῦ Ἰγνατίου ἀπὸ τῆς ἀκαμάζουσας τότε σχολῆς τοῦ Βατοπεδίου οὐ μόνον ἀπεστέρησεν αὐτὸν συστηματικῆς παιδείας καὶ ἐγκατέλειπεν αὐτὸν ἀσύστατον, ἀλλὰ καὶ συνήργησεν εἰς τὸ νὰ ἀπολέσῃ τὴν σπανίαν καὶ ὅλως ἐξαιρετικὴν εὐκαιρίαν τοῦ νὰ ἀκροασθῇ τοῦ σοφωτάτου τῶν χρόνων ἐκείνων διδασκάλου τοῦ ἡμετέρου γένους, καὶ οὕτω κατ' ἀνάγκην ἡ μόρφωσις αὐτοῦ νὰ μένῃ ἀτελής. Κατὰ δὲ τὸ ἔαρ τοῦ ἐπιόντος ἔτους 1754 ἐξῆλθεν εἰς περιοδείαν μετὰ τοῦ σεβαστοῦ γέροντος αὐτοῦ, καὶ ἐπισκέφθησαν τὰς ἱερὰς μονὰς τῶν βορείων Σποράδων καὶ τῆς Εὐβοίας, ἀκολουθῶς δὲ καὶ πᾶσας τὰς μονὰς καὶ σκήτας τοῦ Ἀθῶνος· ἐκτοτε δὲ χρονολογεῖται ἡ πρὸς τὰς περιηγήσεις τὰς τοῦ ἡμετέρου Ἰγνατίου, ὅστις ἐπανελθὼν εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος ἐχειροτονήθη τῇ 23 Ἰουλίου 1754 ἐν τῇ ἱερᾷ μονῇ τῆς Μεγίστης Λαύρας ἱεροδιδάκονος ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου Ἀθηνῶν Παρθενίου, καὶ δὲν ἔπαυε μελετῶν τοὺς ἐκκλησιαστικούς συγγραφείς καὶ εἰς τὴν Ἀθωνίδα Ἀκαδημίαν συχνάζων. Τὸ ἐπόμενον ἔτος 1755 ἐπισκέφθη τὰ Ἰωάννιναν, ὧν ἤκαζον τότε αἱ σχολαί, καὶ προσεκολλήθη τῷ περισπουδᾶσθαι διευθυντῇ τοῦ καθ' ἅπαν τὴν Ἀνατολὴν ὀνομαστοῦ τότε Λυκαίου τῷ Μπαλάνῳ Παπᾶ Ἰωάννου Ρίζῳ, καὶ τῷ διαπρεπεῖ αὐτοῦ υἱῷ Κοσμᾷ· ἐπὶ δεκαπέντε δὲ μῆνας φοιτῶν εἰς τὸ ἐν λόγῳ Λύκειον ἐγένετο ἐγκρατὴς τῶν μαθηματικῶν, ἅτινα ἰδίως ἀπετέλουν τὴν δόξαν τῶν ἐν Ἰωαννίνοις σχολῶν· καὶ οὗτος, τὸ γ' ἐμὲ, εἶναι ὁ φυσικώτερος λόγος, δι' ὃν βλέπομεν τὸν Ἰγνάτιον προτιμήσαντα τὴν Μπαλάνειον σχολὴν τῆς Ἀθωνίδος Ἀκαδημίας, ἥτις ἐπὶ τοῦ νέου μάλιστα αὐτῆς διευθυντοῦ, τοῦ περιπύστου Βουλγάρως, εἶχε φθάσει εἰς τὸ

ὑψιστον σημεῖον τῆς ἀναπτύξεως· πιθανὸν ὅμως καὶ οἱ στενοκέφαλοι μοναχοὶ τοῦ Ἁγίου Ὁρους, οἵτινες μετὰ πενταετὴ ἔνδοξον καὶ καρποφορωτάτην λειτουργίαν ἐπὶ νήνεγκον τὴν τῆς σχολῆς διάλυσιν, καὶ ἰδίᾳ ὁ προϋστάμενος αὐτοῦ Ἰωσήφ, πρὸς οὓς αἱ νέαι φιλοσοφικαὶ θεωρίαι, ἃς ὁ Εὐγένιος ἐκ τῆς Ἑσπερίας μετεφύτευσε καὶ ἐκαλλιέργει μετὰ πλείστης ἐπιτυχίας ἐν τῷ γονίμῳ ἀμπελῶνι τῆς Ἀκαδημίας, ἐφάνησαν αὐτοῖς ὡς ἀντιστρατευόμεναι εἰς τὸ πνεῦμα τῆς ἡμετέρας θρησκείας, ἴτως, λέγω, καὶ οὗτοι ἀπέτρεψαν τὸν Ἰγνάτιον ἀπὸ τῆς εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τακτικῆς φοιτήσεως. (ἔπεται συνέχεια).

Γ. Ι. ΛΑΜΠΟΥΣΙΑΔΗΣ

ΣΑΓΓΕΛΟΓΙΑ ΒΙΒΛΙΩΝ

Ἐκ τε τῆς Σαββατιαίας τοῦ Λονδίνου καὶ τῆς Κριτικῆς Ἐπιθεωρήσεως τῶν Παρισίων ἐληροπορήθημεν ὅτι ὁ φιλόπονος ὁμογενὴς καθηγητὴς τῆς Γαλλικῆς ἐνταῦθα κ. Ἰωάννης Νικολαΐδης, ἀσχολούμενος περὶ τὴν συλλογὴν παραδόσεων δημοτικῶν ἐξέδωκεν ἐπ' ἐσχάτων ἐν Παρίσις, δαπάναις Maisonneuve, τὰς Δημώδεις παραδόσεις τῆς Μικρασίας εἰς τομίδιον ἐκ 380 σελίδων εἰς 8ον. Πλὴν μύθων καὶ διηγήσεων, ἃς ἐκ φίλτρου πρὸς τὰ ζῶντα ταῦτα μνημεῖα τῶν ἡθῶν καὶ τοῦ παρελθόντος τῶν λαῶν καὶ μετὰ σπουδαίας ἐπιμονῆς συνέλεξεν ὁ κ. Νικολαΐδης ὧδε κακείσε, καὶ ἃς καὶ γὰλλοι πολυμαθεῖς ἔκριναν ὡς παρεχούσας πᾶσι πολὺ τὸ ἐνδιαφέρον, μετὰ τὴν ἐξάντησιν μάλιστα τῶν δημῶδων παραδόσεων τῆς Ἑσπερίας, τὸ μικρὸν βιβλίον ἀπεθησάρισεν αἰνίγματι, γινώμικῶς, καὶ παροιμίας δημῶδεις, ἀλλὰ τῆς προσοχῆς τῶν σοφῶν. Ὁ κ. Νικολαΐδης ἀνέλαβε περισπούδαστον ἔργον. Φρονοῦμεν δ' ὅτι τόσαι παραδόσεις καὶ μετὰ κόπου καὶ μετὰ ζήλου περισυλλεγόμενα ἤθελον τιμῆσαι πάντα συλλέκτην εἴπερ οὗτος προῆλθε εἰδὸς τι τούτων καὶ τοῦτο προέταττε τῆς ἡμετέρας ὕλης. Ἡ δημώδης παράδοσις ἀπέσωσεν εἰς τὴν μνήμην τῶν εὐγνωμονούντων ἀνατολιτῶν, ἀλλ' ἀμυδρὰν μνήμην, ὀνόματα προγόνων ἐπιφανῶν, διακριθέντων ἐν μάχαις μυθολογικῶς πολλάκις ζωγραφουμέναις, ἐν πολέμοις, καὶ γεγονόσι πολιτικοῖς, περὶ ὧν, ἀνεπαρκῶς λαλούσης τῆς ἱστορίας ἢ μὴ περιελθουσῶν εἰς ἡμᾶς εἰδήσεων, ἀναγκάζομεθα νὰ προσδράμωμεν εἰς παραδόσεις, εἴτε ἐν-στίχως εἴτε πεζῶς ραψωδομένας. Ἡ συλλογὴ καὶ ἐκδόσις τοιούτων παραδόσεων, ἀποθήσεται χρήσιμος ὁδηγὸς εἰς πάντα λόγιον καὶ διδάσκαλον τῆς Ἀνατολῆς, ἐπ' αὐτοῦ δ' οὗτος, τυχούσης περιστάσεως ἐξῆς, θέλει σημεῖοι τὰς ἀνὰ τὰς ἐπαρχίας παραλλαχῶς, οὕτω δ' ἐντὸς μικροῦ θέλομεν ἔχει συνηγμένην ὕλην πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ γένους χασμάτων. Οὐδαμῶς ἐννοοῦμεν ἐν τούτοις τὰς ἀφηγήσεις περὶ λογίων καὶ διδασκάλων ὀλίγω πρὸ ἡμῶν ἀκμασάντων ἐννοοῦμεν τὰς περὶ πολυθρῦλτων τινῶν ἀνδρῶν, ὧν ὀλίγα γινώσκουμεν ἔργα· ἐπὶ παραδείγματι: τῶν ἡρώων

τοῦ Πόντου. Τάττονται κατόπιν ἄλλαι παραδόσεις περὶ τῶν ἐπιστῶν τῆς Ἀνατολῆς πόλεων, ὅσαι παρὰ τοῖς κατοικοῖς αὐτῆς ταύτης τῆς πόλεως, καὶ ὅσαι παρ' ἑτέροις μακρὰν αὐτῆς οἰκοῦσι διασώζονται. Οὔτε ἐννοοῦμεν νὰ μὴ ποιῶμεθα διὰ κρίσιν μύθων καὶ παραδόσεων· ἀλλὰ καὶ ἐν ἀμφοτέροις ὁ προσεκτικῶς ἐκείνους καὶ τούτους μελετῶν δύναται νὰ συλλέξῃ πολλὰ κεφάλαια, ἐν οἷς νὰ ἀνεύρῃ τίνα μὲν ἔχον ἐπίδρασιν ἐπὶ τῶν ἡμετέρων ἰδεῶν αἱ ξέναι, τίνα δ' ἐπ' ἐκείνων αἱ ἡμέτεραι. Καθὼς ἐν τῇ περιβολῇ τοῦ ἡμετέρου λαοῦ ἐγένοντο δεκταὶ αἱ ἀλλοθεν ἐπισαχθεῖσαι συνήθειαι καὶ τό καθεστὼς οὕτως εἰπεῖν, ἀπαρallaχτικῶς καὶ εἰς τὸν οἶκον βίον, ὑπεχώρησαν τὰ ἡμέτερα πρὸ τῶν ράγδην ἐπεισπρησάντων ξενικῶν. Εἰς αὐτάς ἐτι τὰς φιλοσοφικὰς ιδέας—διότι τὴν λέξιν ταύτην ἀντὶ τῆς κυρίας θανειζόμεθα—φοβερὰ τις ἐπὶ ἤθε μετὰ γίγισις ὀθνεῖων, ἀποκηρυκτικῶν ἀρχῶν καὶ διδασκαλιῶν. Ἐπὶ παραδείγματι· πλείστοι παραδόσεις, πολλοὶ μῦθοι—ἐννοοῦμεν τὸν ἀρχαιότατον περὶ μύθων ὀρισμὸν—ἐπιβήλουσι πίστιν εἰς τὸ πεπωμένον. Ἡ ἐπίδρασις ἀνατολικῶν δοξῶν ἐνταῦθα δεικνύται προφανῆς, ἀλλὰ πόσαι ἄλλαι ἐν τῇ ἐρευνῇ εἰσι προσδόκιμοι! Ὁ φίλος κ. Ἰω. Νικολαΐδης, ἀνέλαβε, συνεργαζόμενος τῷ κ. Cauroy, κάλλιστον ἔργον, ὅπερ ἀπεδέξαντο μετ' ἐπείνων οὐ μόνον ἡ Saturday Review καὶ ἡ Revue Critique, ἀλλὰ καὶ ὁ Temps τῶν Παρισίων καὶ ἡ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐκδιδομένη Tradition, περιοδικὸν ἀποθησαυρίζον τὰς ὧδε κακείσε σωζόμενας πλείστας δημῶδεις παραδόσεις. Ταῦτα λαμβάνομεν ἀφορμὴν ἐκ τῶν εὐμενῶν βιβλιογραφικῶν περὶ τοῦ ἔργου τοῦ κ. Ἰω. Νικολαΐδου νὰ γράψωμεν· εὐχόμεθα ὅπως χορηγηθῇ ἐντεῦθεν ἡ ἀλλοθεν πᾶσα πρὸς τὸν φιλόπονον ὁμογενὴ ὑποστήριξις, ἵνα δυνηθῇ ν' ἀποτελέσῃ βιβλιοθήκην ὅλην τοιούτων δημοσιευμάτων, χορηγούντων ὕλην χρήσιμον διὰ τὴν ἱστορίαν τῶν λαῶν τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῶν πόλεων αὐτῆς, ἕως τὸ φῶς ἔχομεν.—Τίς ἄλλως ἀρνείται ὅτι παρ' ἡμέραν ἀφανίζονται κατερχόμενα μετὰ γερόντων πολυιδμόνων εἰς τὸν τάφον πᾶσαι αἱ τοιαῦται ἐπιζήτητοι παραδόσεις;

Μ.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΠΡΑΚΛΕΙΑΣ

Ἀρ. πρωτ. 302.

Προσκαλεῖται ὁ Ζήσης Λάμπου, κάτοικος Παζάρ-τερ^β ἀγνώστου δὲ νῦν τυγχάνων διαμονῆς, ὅπως μετὰ παρέλευσι, τριάντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως παραστῇ ἐνώπιον τοῦ Ἐκκλησιαστ. Δικαστηρίου τῆς μητροπόλεως Ἑρακλείας, ἐνχόμενος ἐπὶ διαζεύξει τῆς συζύγου αὐτοῦ Φωτεινῆς Ἀνδρίου· ἄλλως δικασθῆτεται ἐρήμην.

Ἡ παρούσα δημοσιευθῆσεται διὰ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Αἰθρίας, Νεολόγου καὶ Κωνσταντινουπόλεως.

Ἐν Ραιδεστῷ, τῇ 4 μαΐου 1889.

Ὁ πρόεδρος † Ἑρακλείας ΓΕΡΜΑΝΟΣ.

Ὁ ὑπεύθυνος Γ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ.

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.